

Ставлення до НМТ та механізму вступу до ЗВО в умовах війни: результати загальнонаціонального опитування населення України та опитування учнів, студентів і вчителів

Звіт за результатами дослідження

Ключові результати

- НМТ має значущу суспільну легітимність – його підтримує **51%** населення, а з-поміж обізнаних про нього респондентів таких налічується **69%**.
- НМТ сприймається як механізм, що забезпечує рівні права під час вступу – із цією думкою погоджується **72%** респондентів.
- Респонденти здебільшого вважають (**69%**), що НМТ зменшує корупційні ризики під час вступу.
- Першокурсники, що мали досвід складання НМТ, вказали, що мали достатньо часу для написання тесту – таких було **76%**.
- Правила складання НМТ-2025 були зрозумілі для **97%** респондентів.
- **84%** першокурсників зазначили, що не стикалися з порушеннями з боку інших учасників під час тесту.

Ключові результати

- Вчителі здебільшого оцінюють НМТ як добрий інструмент вимірювання знань (**76%**), але за порівняння віддають перевагу попередньому формату – ЗНО (**69%**).
- **82%** вчителів бачать зниження інтересу учнів до предметів, які не представлені на НМТ.
- Лише половина вчителів (**52%**) вірить, що школа може забезпечити підготовку на 180+ балів без репетиторів.
- Схожої думки і учні 11 класів – тільки **47%** вважають, що школа достатньо їх готує до складання НМТ.
- Проблемним є і необхідність складати математику та історію України: тільки **42%** учнів вважають, що вступ на обрану спеціальність має визначатися тестом з цих предметів.
- Більшість учнів не впевнені, що НМТ зможе оцінити їх реальний рівень знань (**53%**), але значно менше вважають, що НМТ не може оцінити знання абітурієнтів в цілому (**38%**).

Етап 1. Загальнонаціональне телефонне опитування дорослого населення України віком від 18 років. У дослідженні взяли участь 2004 респонденти. Опитування проводив Київський міжнародний інститут соціології (KMIC) на замовлення Центру дослідження освіти в надзвичайних ситуаціях (KSE Institute) у лютому 2026 року.

Етап 2. Онлайн-опитування трьох цільових груп: першокурсників закладів вищої освіти, учнів 11 класів та вчителів. Серед першокурсників дослідження пройшов 251 респондент. Серед вчителів, які готували в останні роки учнів 10-11 класів – 416, а серед самих випускників шкіл – 1067. Опитування проводила команда Центру дослідження освіти в надзвичайних ситуаціях (KSE Institute) у співпраці із закладами освіти у травні 2026 року.

Розділ 1

Суспільне сприйняття НМТ

Національне омнібус-опитування КМІС, лютий 2026

Обізнаність про НМТ і його підтримка

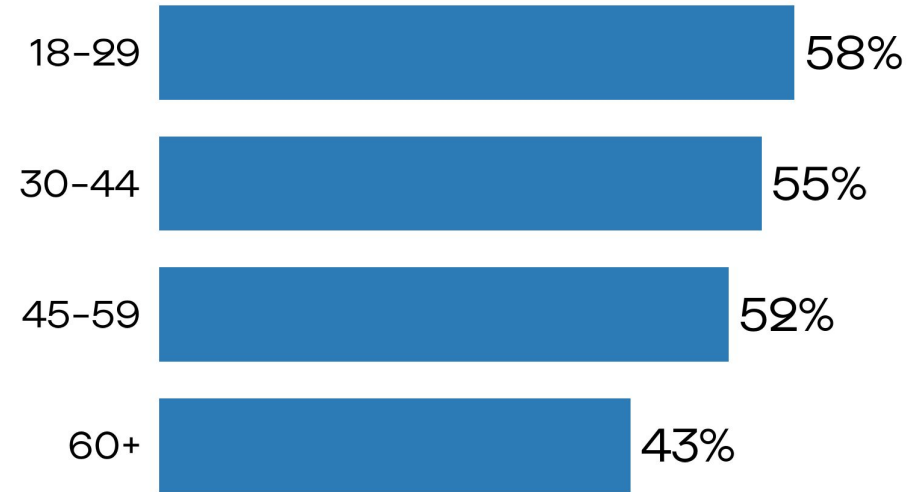
- Переважна більшість дорослого населення підтримує НМТ як механізм вступу: **51%** серед усіх опитаних. Рівень підтримки НМТ вищий серед обізнаних респондентів: серед тих, хто знає про НМТ, його підтримують **69%**.
- Молодь підтримує НМТ помітно частіше, ніж старші вікові групи: **58%** серед 18-29 років проти **43%** серед людей 60+. НМТ сприймається позитивніше тими, хто стикався з ним безпосередньо – старші покоління, далекі від цього досвіду, ставляться скептичніше.

Рівень підтримки НМТ серед усього населення і обізнаних респондентів

N=2004

Частка тих, хто підтримує проведення НМТ, серед різних вікових груп

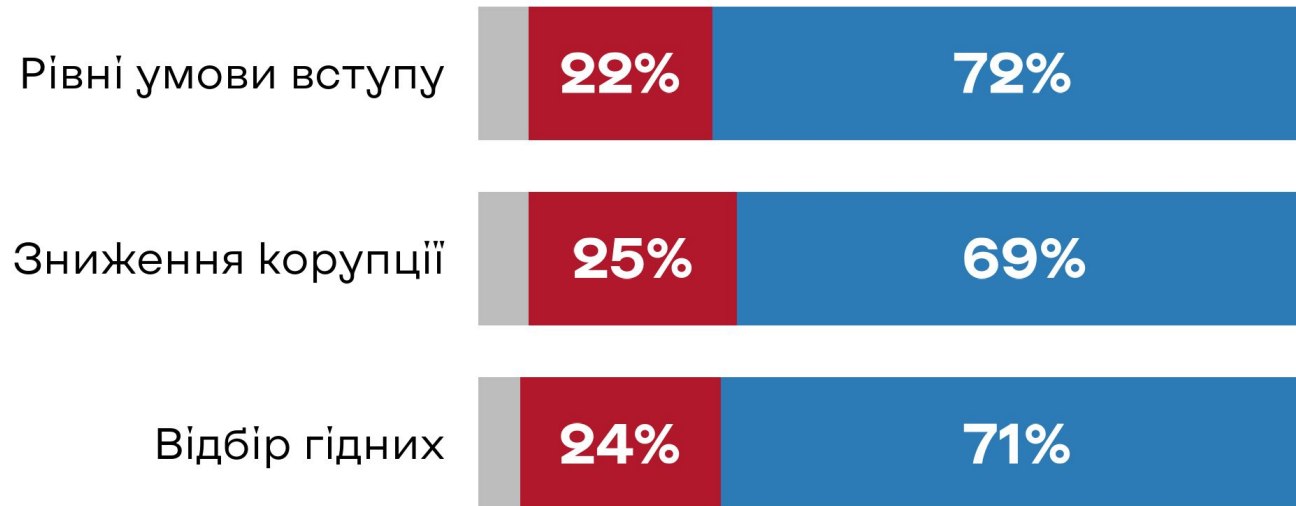
N=2004

Оцінка властивостей НМТ

- Більшість обізнаних респондентів вважають НМТ справедливим механізмом вступу: **72%** погоджуються, що тест забезпечує рівні умови для вступників.
- НМТ також сприймається як прозорий інструмент відбору: **71%** респондентів вважають, що він допомагає відібрати найбільш гідних вступників, а **69%** – що НМТ знижує корупційні ризики під час вступу. НМТ сприймається не лише як іспит, а як інструмент доброчесності вступної кампанії.

Оцінка різних властивостей НМТ (забезпечення рівних умов вступу, зниження корупції і гарантування відбору гідних абітурієнтів)

■ Погоджуються
 ■ Не погоджуються
 ■ Важко сказати

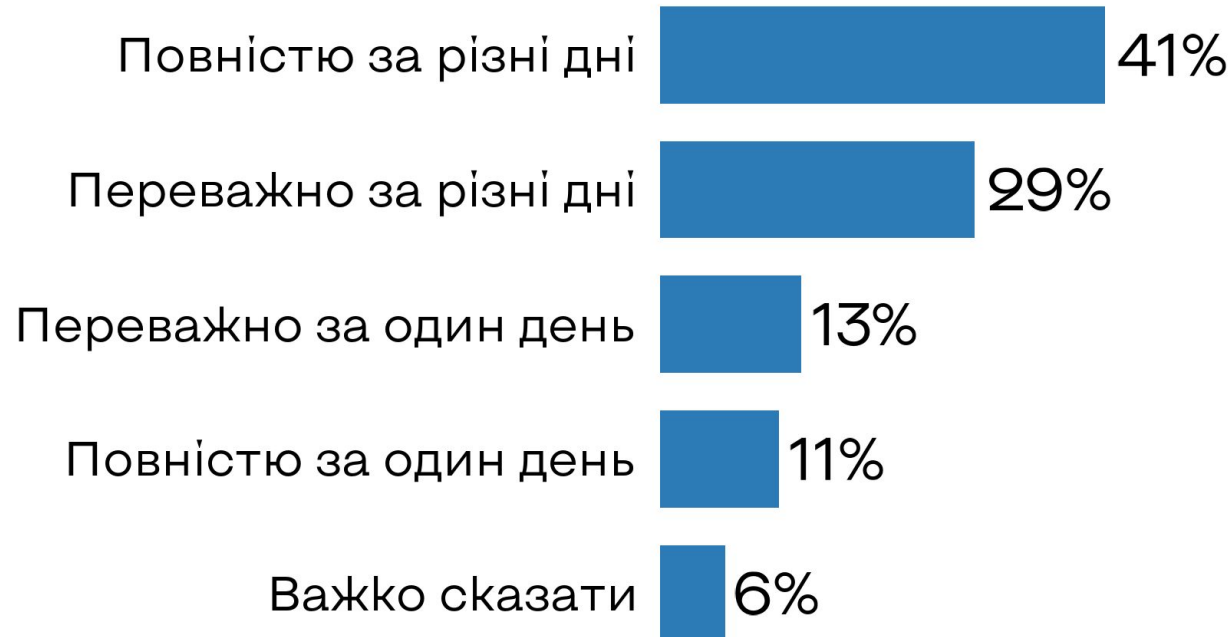

N≈1500 (обізнані)

Підтримка складання НМТ в один день

- Більшість дорослого населення, що знає про НМТ, підтримує проведення НМТ у різні дні: **70%** респондентів позитивно ставляться до такого формату тестування. Є суспільний запит на більшу гнучкість у проведенні НМТ.
- Формат складання НМТ за один день підтримують лише **24%** опитаних, тоді як **41%** повністю підтримують перехід до багатоденного тестування. Одноденний формат тестування має низьку популярність серед респондентів.

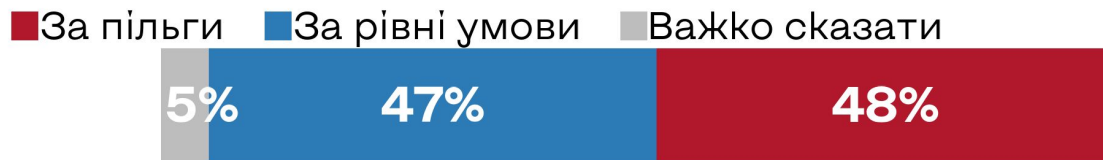
Підтримка ідеї складання НМТ у різні дні

Підтримка пільг для вступників з територій ведення бойових дій

- Серед дорослого населення немає консенсусу щодо пільг для вступників із ТОТ і прифронтових територій, їхні думки розділилися майже порівну: **48%** підтримують пільги, а **47%** вважають, що умови вступу мають бути однаковими для всіх.
- Найбільшу підтримку серед тих, хто підтримує пільги, мають матеріальні форми допомоги, які не змінюють правила вступних іспитів: **50%** респондентів підтримують державні гранти на навчання, а **43%** – окремі бюджетні місця для таких вступників.

Рівень підтримки пільг для вступників з території ведення бойових дій

Підтримка пільг за віком

N=2004

Варіанти пільг, надання яких підтримують опитані

N=962 (серед тих, хто за пільги)

Розділ 2

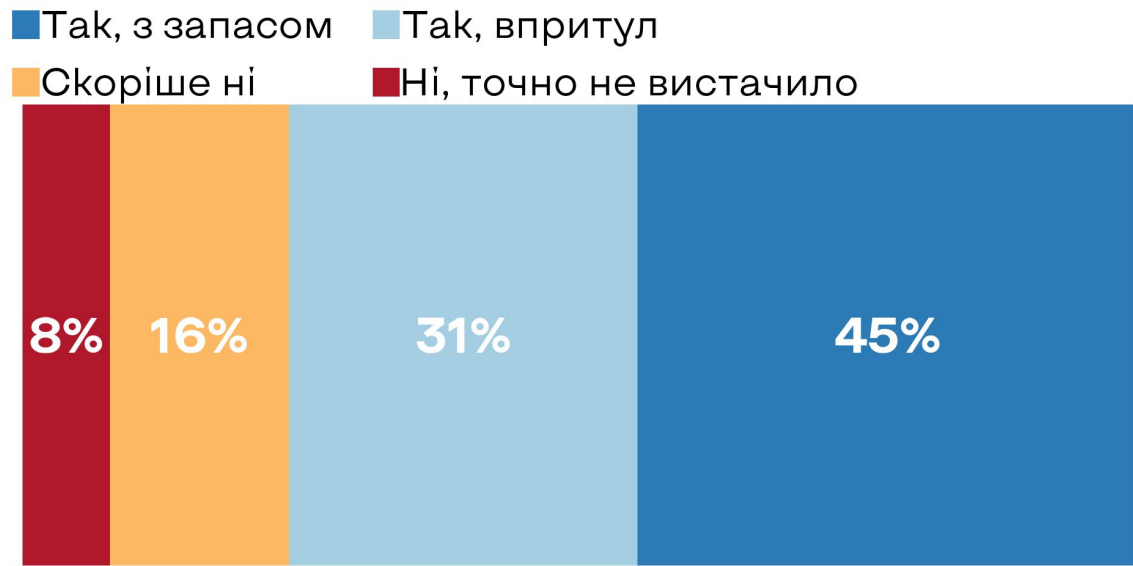
Досвід першокурсників ЗВО

*Онлайн-опитування Центру дослідження освіти в надзвичайних ситуаціях (KSE Institute),
травень 2026*

Оцінка тестування

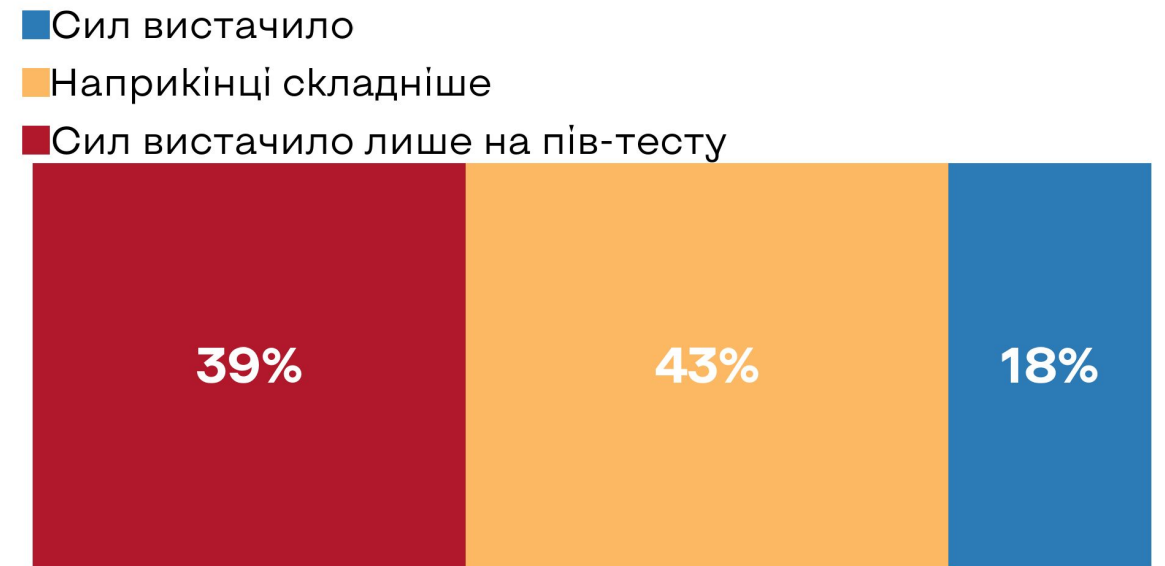
- Більшість першокурсників позитивно оцінили тривалість НМТ у 2025 році: **45%** мали достатньо часу із запасом, ще **31%** – достатньо без запасу.
- Поточний формат НМТ є надмірно інтенсивним для значної частини абітурієнтів: **43%** відчули зростання втоми наприкінці тесту, **39%** – що сил вистачило лише приблизно на половину, і лише **18%** – що повністю впоралися з навантаженням.

Оцінка першокурсниками достатності часу на тестування

N=243

Оцінка першокурсниками власних сил і втоми під час тесту

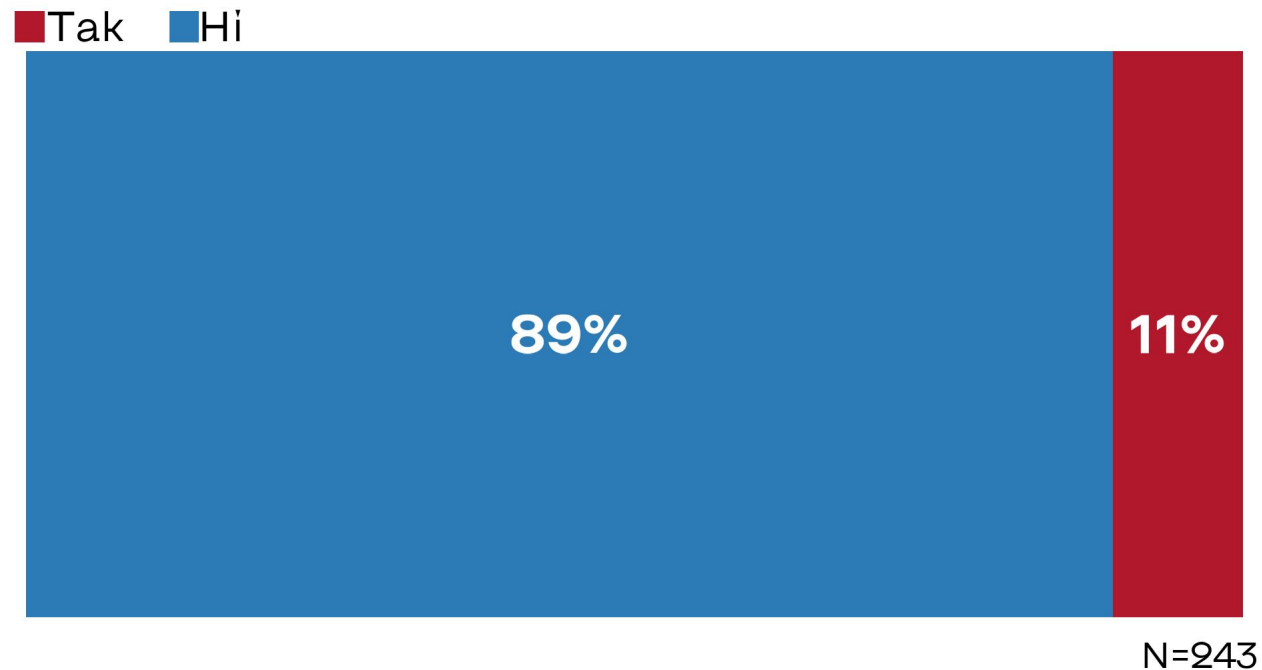

N=243

Досвід технічних проблем

- Переважна більшість першокурсників (**89%**), які складали НМТ у 2025 році, не стикалися з технічними проблемами під час іспиту. Технічна інфраструктура НМТ загалом працює надійно.
- Технічні проблеми, про які найчастіше згадують у відкритих відповідях: зависання комп'ютера, перебої зі світлом та інтернетом, незрозумілий інтерфейс платформи. Більшість зауважень стосується зовнішніх чинників і зручності платформи, а не її базової функціональності.

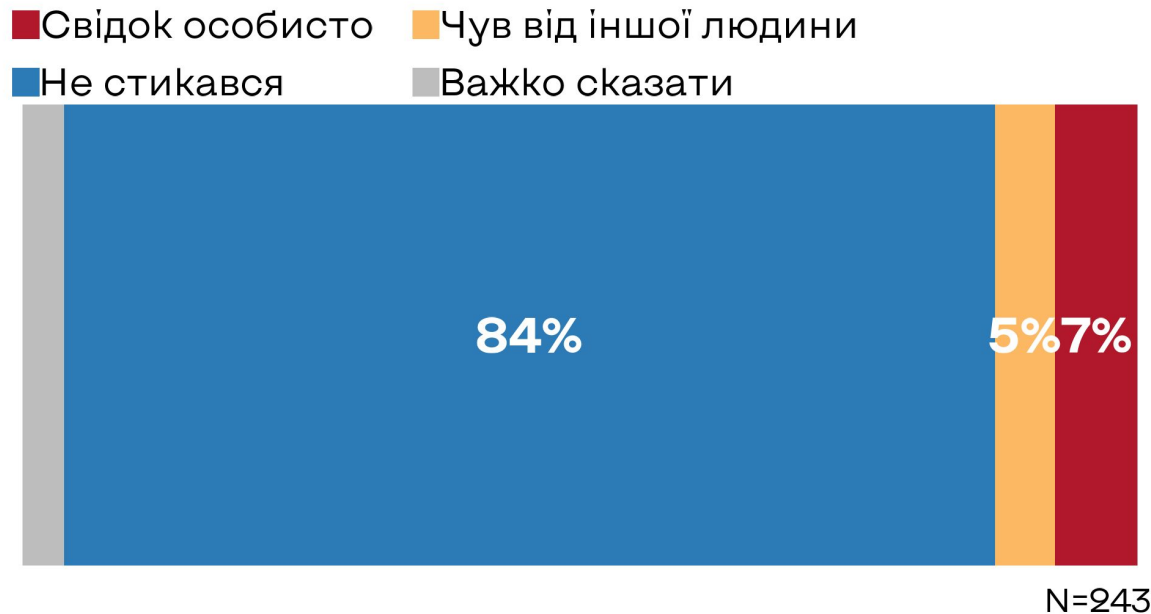
Досвід технічних проблем під час тестування

Досвід порушень під час НМТ-2025

- Більшість учасників НМТ у 2025 році не стикалися з порушеннями під час тестування: про їх відсутність повідомили **84%** опитаних. Тестування відзначається високим рівнем дотримання процедур.
- Серед зафіксованих або відомих порушень найчастіше згадували списування з екрана (**77%**), використання мобільних телефонів (**42%**), підказки між учасниками (**35%**) і шпаргалки (**32%**).

Досвід порушень під час тестування

Порушення, з якими стикалися учасники НМТ – 2025

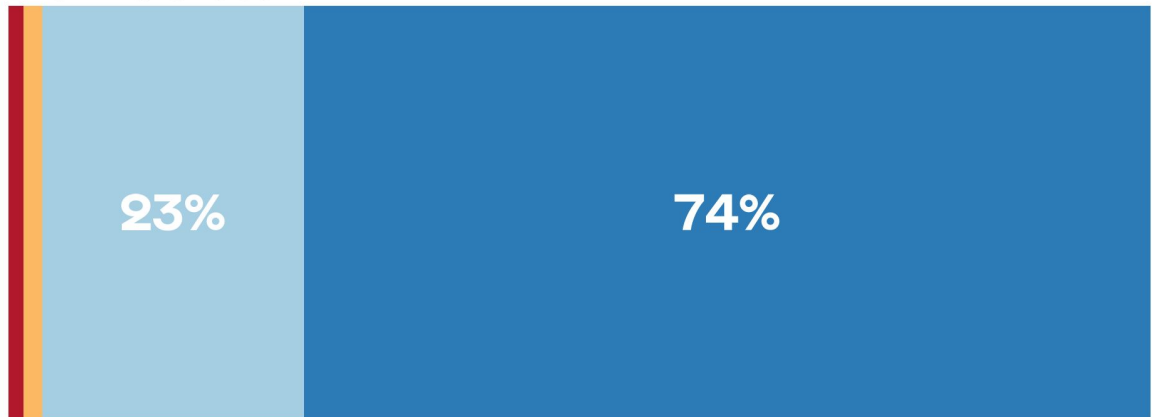

Серед свідків: N=31

Зрозумілість правил і відображення знань

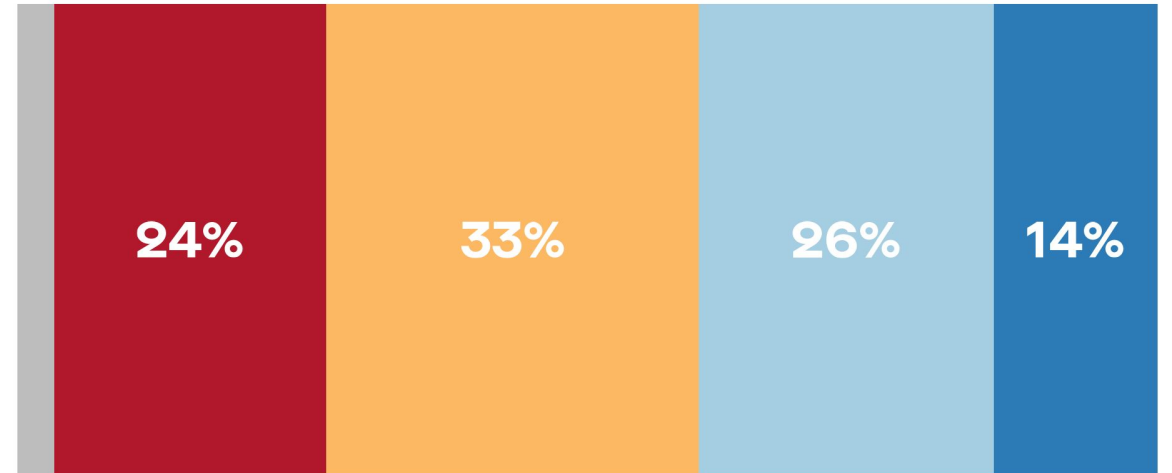
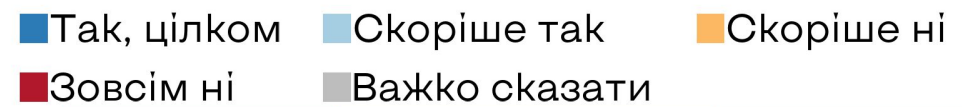
- Абсолютна більшість учасників НМТ у 2025 році добре розуміли правила проведення тестування: **74%** зазначили, що вони були повністю зрозумілими, ще **23%** – скоріше зрозумілими.
- Оцінка того, чи НМТ відображає реальний рівень знань, є більш стриманою: лише **14%** повністю погоджуються з цим, ще **26%** – скоріше погоджуються. Учасники добре розуміють правила, проте не повністю переконані, що результат справедливо відображає їхні знання.

Оцінка зрозумілості правил проведення НМТ

N=236

Оцінка першокурсниками того, наскільки НМТ дійсно відображає рівень їхніх знань

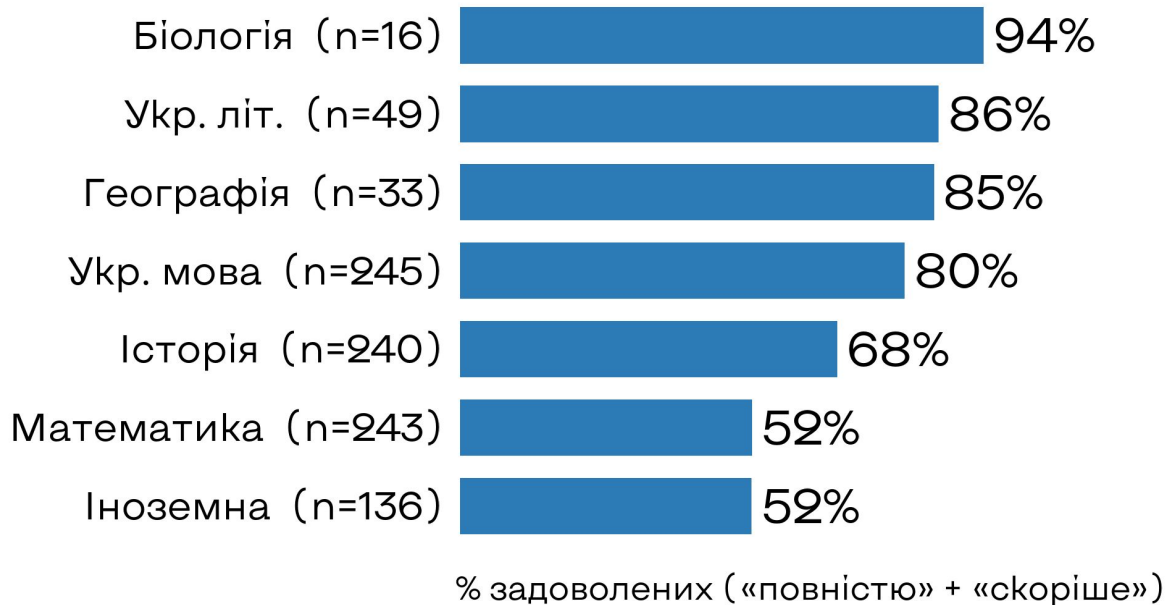

N=251

Задоволеність результатами НМТ і підсумки вступу до ЗВО

- Рівень задоволеності результатами НМТ у 2025 році суттєво відрізняється за предметами: найвищі показники серед тих, хто складав біологію (**94%**), українську літературу (**86%**) та географію (**85%**).
- Для більшості вступників НМТ став ефективним інструментом реалізації освітніх планів: **76%** опитаних вступили до бажаного ЗВО і на бажану спеціальність, ще **14%** – на бажану спеціальність в іншому ЗВО, а **6%** – до бажаного ЗВО, але на іншу спеціальність.

Задоволеність результатами НМТ-2025 залежно від предмету

Оцінка НМТ у забезпеченні вступу у бажаний ЗВО і на бажану спеціальність

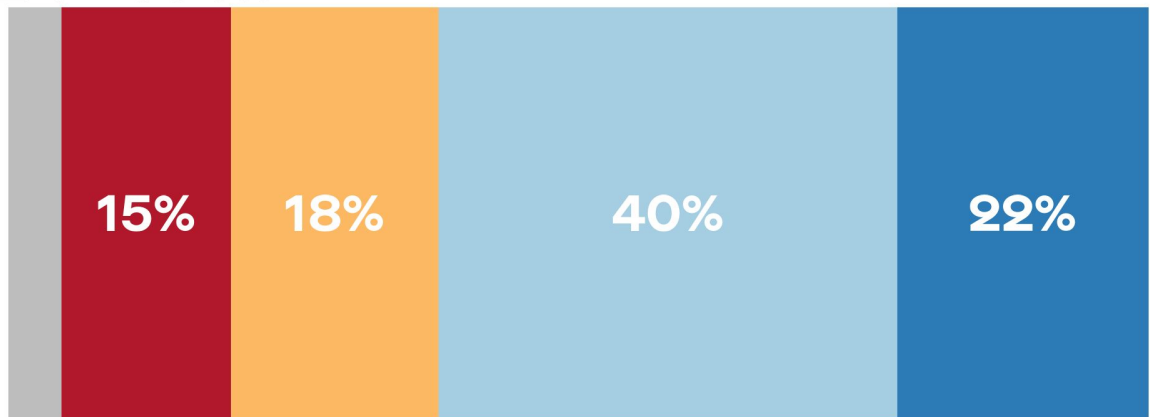

Оцінка рівності умов вступу

- Більшість першокурсників вважають, що НМТ забезпечує рівні умови вступу до ЗВО: таких респондентів налічується **62%**. Більшість тих, хто вже вступили, оцінюють механізм позитивно.
- Серед ключових чинників нерівності лише одна стосується безпосередньо тесту: різні варіанти НМТ у різні дні (**71%**). Також часто згадується нерівність шкільної підготовки (**78%**), яка скоріше свідчить про нерівні результати навчання, а не нерівність умов вступу, які забезпечує НМТ.

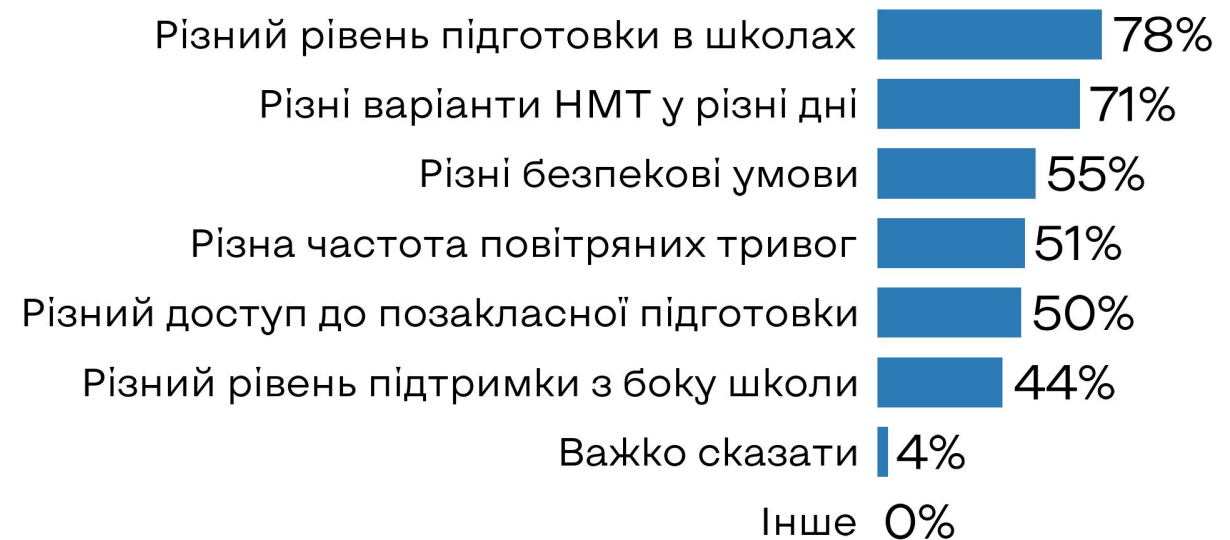
Оцінка забезпечення НМТ рівності умов вступу

■ Повністю погоджуюся ■ Переважно погоджуюся
■ Переважно не погоджуюся ■ Зовсім не погоджуюся
■ Важко сказати

N=236

Причини, визначені як такі, що унеможливають рівність при вступі

Серед незгодних (A3+A4): N=78

Розділ 3

Досвід вчителів

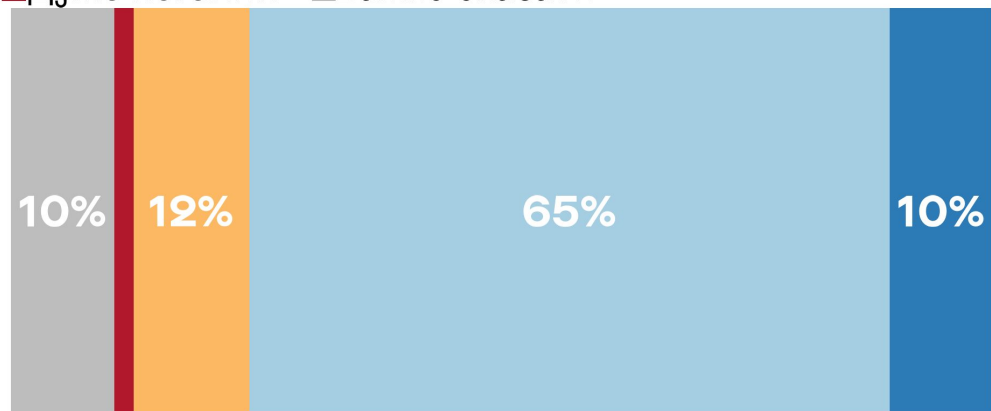
*Онлайн-опитування Центру дослідження освіти в надзвичайних ситуаціях (KSE Institute),
травень 2026*

Оцінка інструменту НМТ

- Більшість вчителів позитивно оцінюють НМТ як інструмент вимірювання знань: **76%** опитаних вважають його добрим. Це свідчить про загалом позитивне сприйняття НМТ як способу оцінювання знань.
- У той же час **69%** вчителів надають перевагу формату ЗНО і лише **5%** вважають НМТ кращим. Тобто попри позитивну оцінку НМТ у воєнний час, більшість вчителів все ж віддають перевагу традиційному формату вступного тестування.

Оцінка НМТ як інструменту вимірювання знань учнів/-ениць

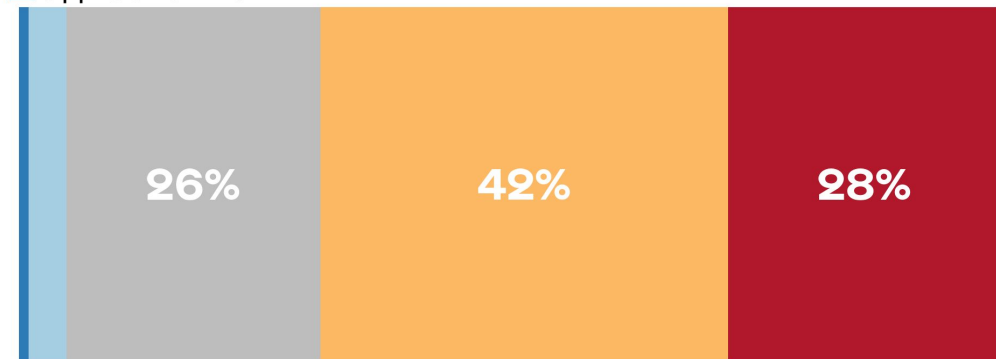
■ Дуже добрий ■ Скоріше добрий ■ Скоріше поганий
■ Дуже поганий ■ Важко сказати

N=400

Який формат краще вимірював реальний рівень знань учнів/-ениць

■ Однозначно ЗНО ■ Скоріше ЗНО
■ Приблизно однаково ■ Скоріше НМТ
■ Однозначно НМТ

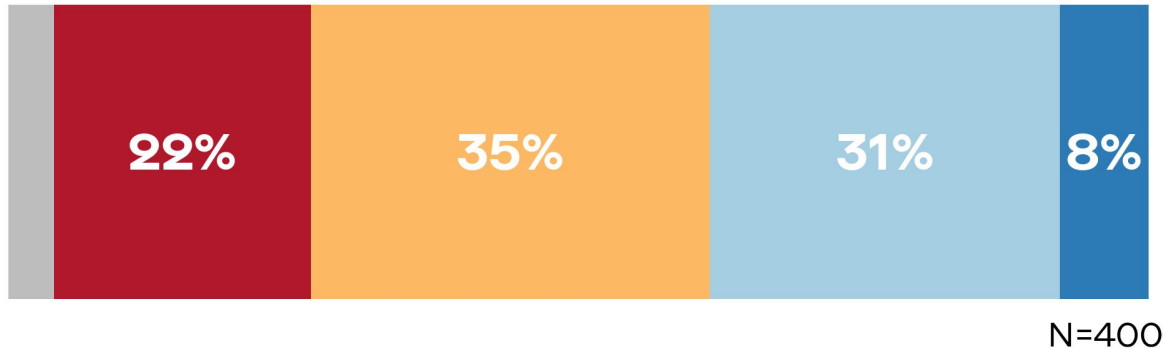
N=313

Оцінка властивостей НМТ і якості підготовки

- Погляди вчителів на те, що саме вимірює НМТ, також є стриманими: лише **8%** вважають, що тест відображає виключно реальний рівень знань. Більшість вчителів вважає, що НМТ вимірює і знання, і тестові навички (**35%**).
- Більшість учителів (**52%**) вважають, що їхня школа забезпечує підготовку, достатню для 180+ балів. Водночас кожен третій (**34%**) вчитель вважає підготовку недостатньою.

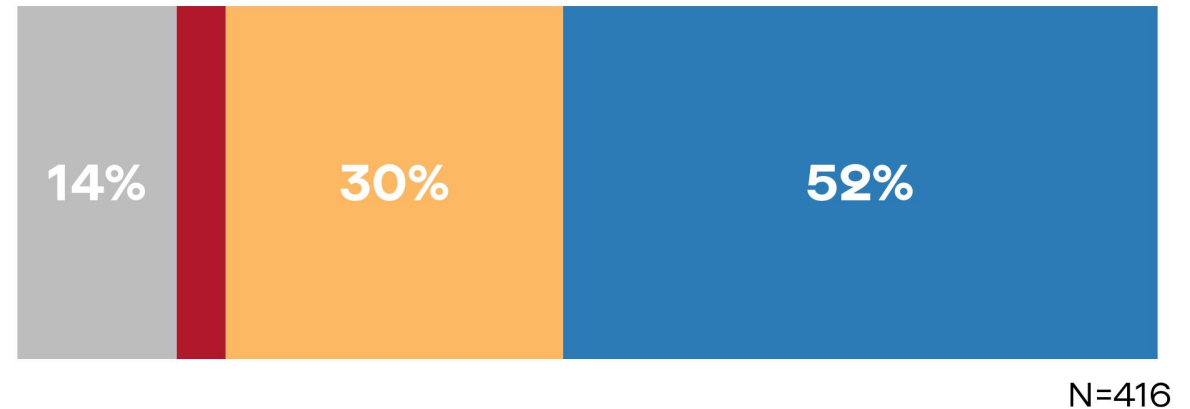
Оцінка того, що вимірює НМТ

- Реальний рівень знань
- Переважно знання, частково тестові навички
- Однаково реальні знання і тестові навички
- Переважно тестові навички
- Важко сказати

Чи забезпечує ваша школа якість навчання, яка дає змогу учням без додаткової підготовки скласти НМТ на 180 і більше балів?

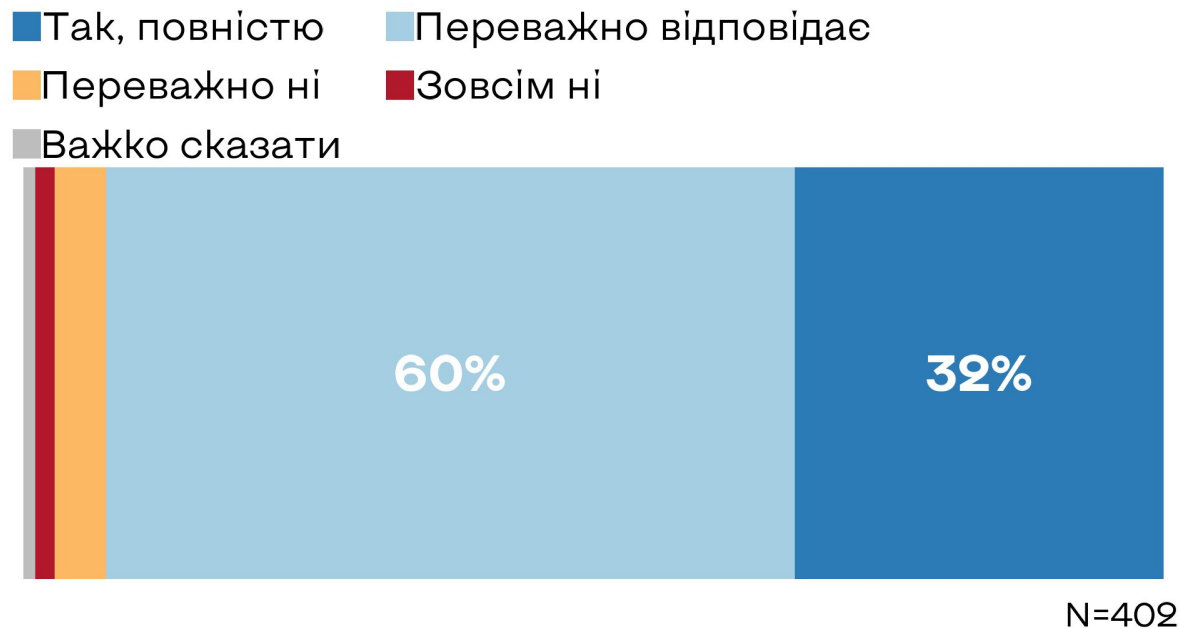
- Так, повністю
- Скоріше ні
- Ні, потрібна додаткова підготовка
- Важко сказати

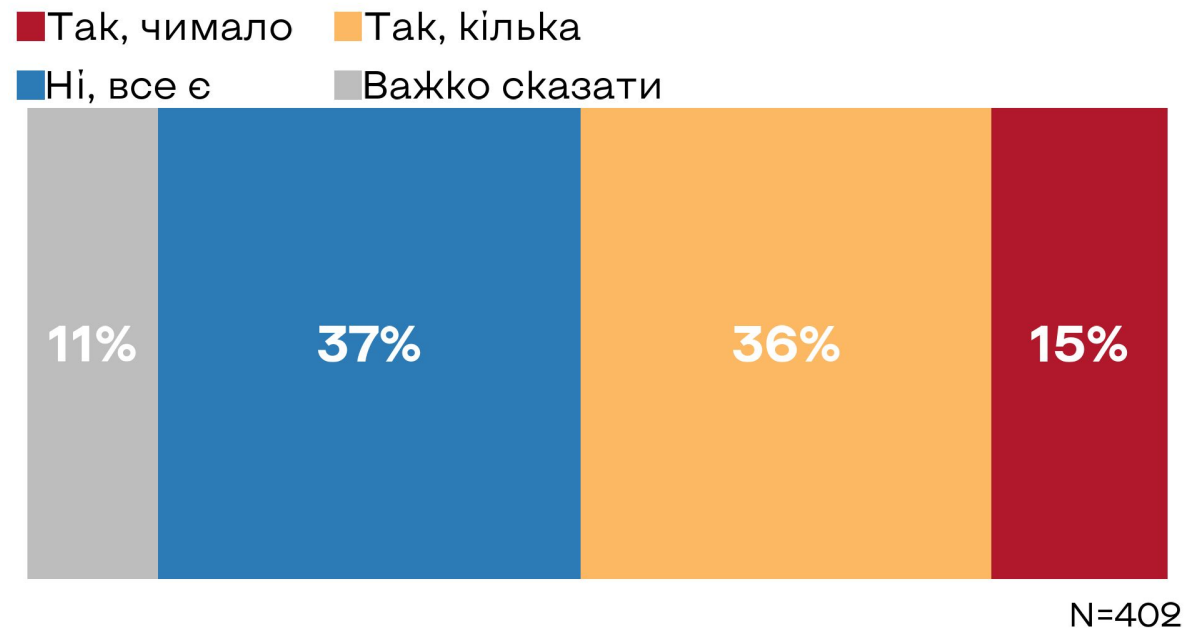
Змістовне наповнення НМТ

- **92%** вчителів вважають, що зміст НМТ відповідає шкільній програмі. Більшість вчителів загалом бачать відповідність між змістом тесту та навчальною програмою.
- Водночас значна частина вчителів (**51%**) вказує, що деякі важливі теми з їхнього предмету залишаються поза тестом. Це свідчить про сприйняття НМТ як такого, що охоплює програму загалом, але не повною мірою відображає окремі важливі теми.

Відповідність змісту НМТ навчальній програмі

Чи є у вашому предметі теми, важливі для розуміння, але такі, що не перевіряються НМТ?

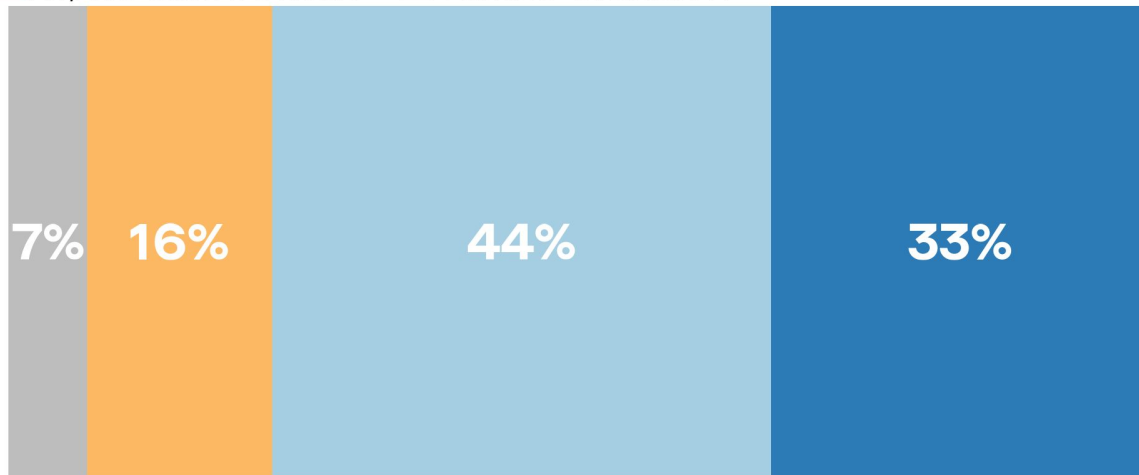

Підхід до викладання і мотивація

- Третина вчителів (**33%**) змінила підходи до викладання саме через НМТ; ще **44%** змінили підхід з інших причин. НМТ є одним із чинників трансформації викладання, але не єдиним і не головним.
- **82%** опитаних вчителів бачать зниження інтересу учнів до «непрофільних» предметів, тобто тих, що не входять до НМТ. Вчителі схильні вважати, що НМТ звужує навчальний фокус учнів.

Чи змінилися ваші підходи до викладання у старшій школі після впровадження НМТ?

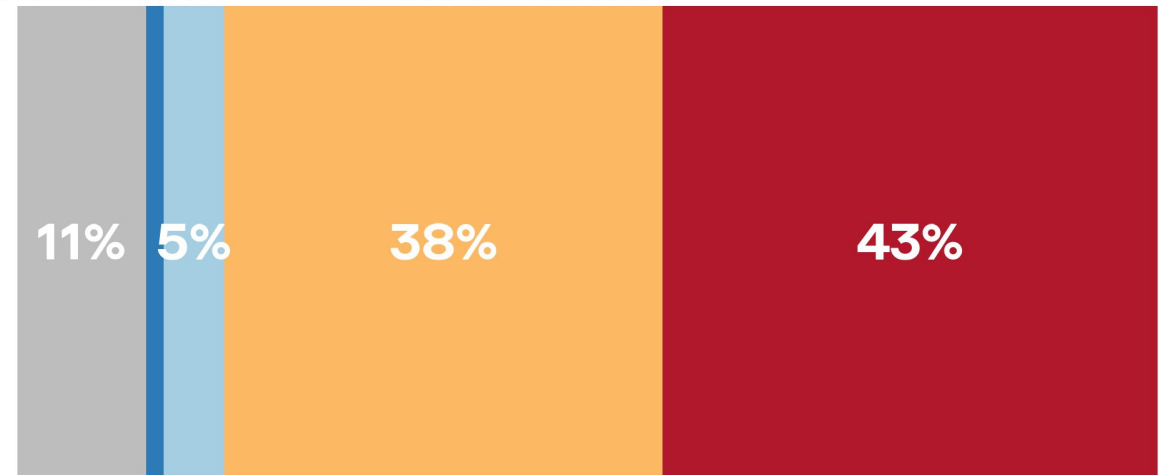
■ Так, через НМТ ■ Так, з інших причин
■ Ні, не змінилися ■ Важко сказати

N=320

Чи помічаєте ви зниження мотивації учнів(-ениць) до предметів, які не входять до НМТ?

■ Так, помітне ■ Скоріше так ■ Скоріше ні
■ Зовсім ні ■ Важко сказати

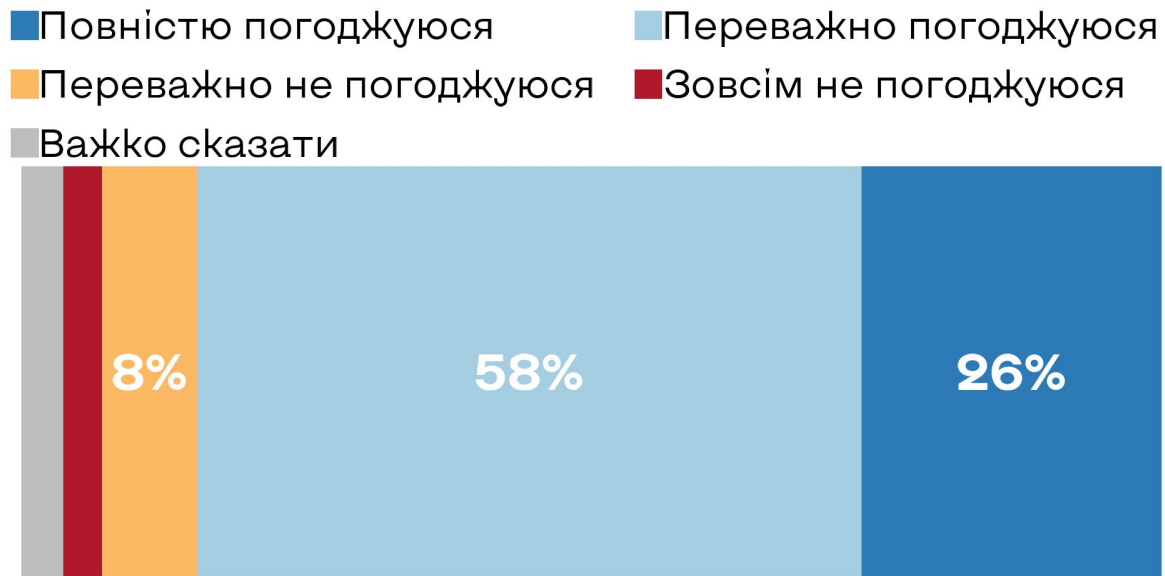

N=320

Рівність умов вступ

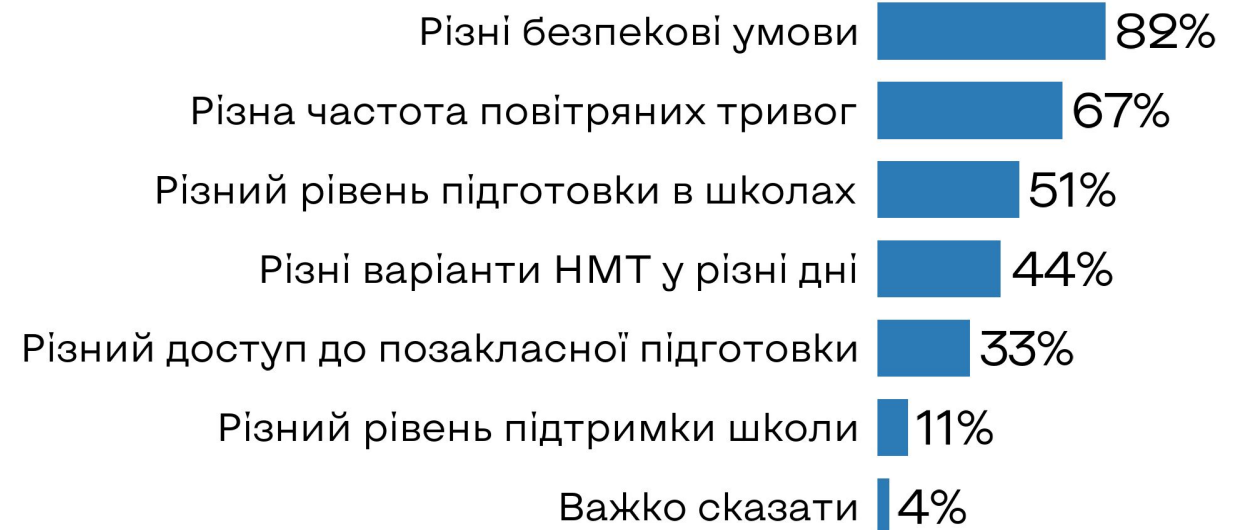
- **85%** вчителів погоджуються з тим, що НМТ забезпечує рівні умови. Більшість з них сприймають НМТ як загалом справедливий механізм оцінювання.
- Серед незгодних домінують чинники, пов'язані з війною: безпекові умови (**82%**) і повітряні тривоги (**67%**), а не структура самого тесту. Вчителі загалом визнають НМТ справедливим, а основні претензії до рівності умов пов'язані з воєнними реаліями, а не з методологією тестування.

НМТ забезпечує рівні умови вступу для всіх

N=384

Причини нерівних умов

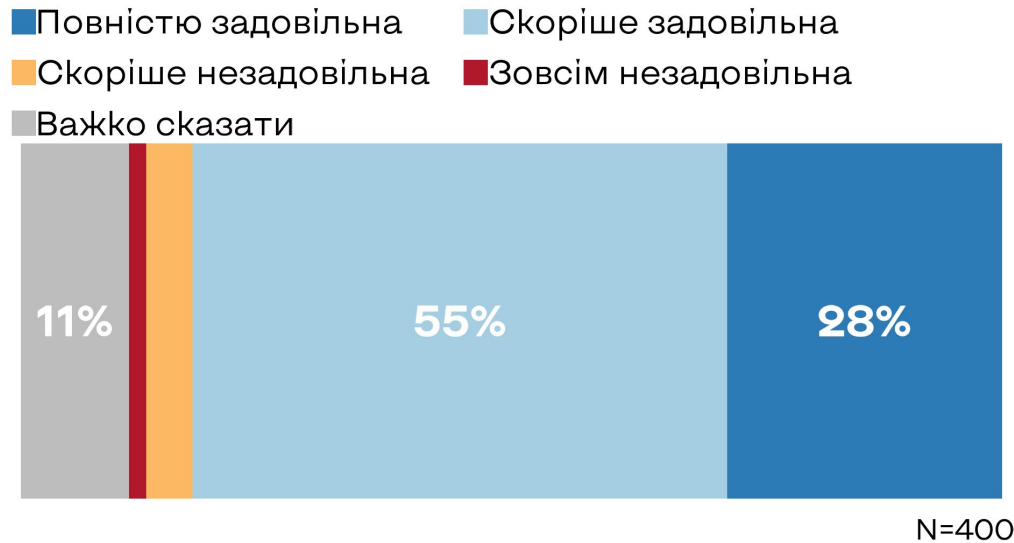

Серед тих, хто не погоджується: N=45

Комунікація щодо НМТ

- Більшість вчителів (**83%**) задоволені комунікацією УЦОЯО щодо організації НМТ. Інформаційний супровід НМТ загалом не викликає суттєвих зауважень у вчителів. Комунікація УЦОЯО є ефективною – переважна більшість учасників процесу не має суттєвих претензій до інформування.
- **83%** вчителів не відчувають жодного тиску ні з боку адміністрації, ні з боку батьків. Для більшості вчителів підготовка учнів до НМТ не є джерелом додаткового тиску на них.

Як ви загалом оцінюєте комунікацію з боку Українського і регіональних центрів оцінювання якості освіти щодо організації НМТ?

Чи відчуваєте ви тиск з боку адміністрації школи або батьків щодо необхідності концентруватися саме на матеріалі НМТ?

Розділ 4

Досвід учнів 11 класів

*Онлайн-опитування Центру дослідження освіти в надзвичайних ситуаціях (KSE Institute),
травень 2026*

Плани щодо вступу

- Переважна більшість учнів планують вступати до ЗВО в Україні – про це заявили **79%** опитаних. Натомість вступ за кордоном розглядають лише близько **5%** респондентів. Попри повномасштабну війну, більшість учнів орієнтовані на навчання в Україні.
- Серед основних причин вступу до закордонних ЗВО учні найчастіше називали плани жити за кордоном (**67%**), цінність іноземного диплому (**67%**) та безпекові чинники (**63%**). Ті, хто обирає закордон, керуються довгостроковими життєвими планами, а не лише освітніми міркуваннями.

Плани щодо вступу в українські ЗВО в 2026 році

Причини обрання ЗВО за кордоном

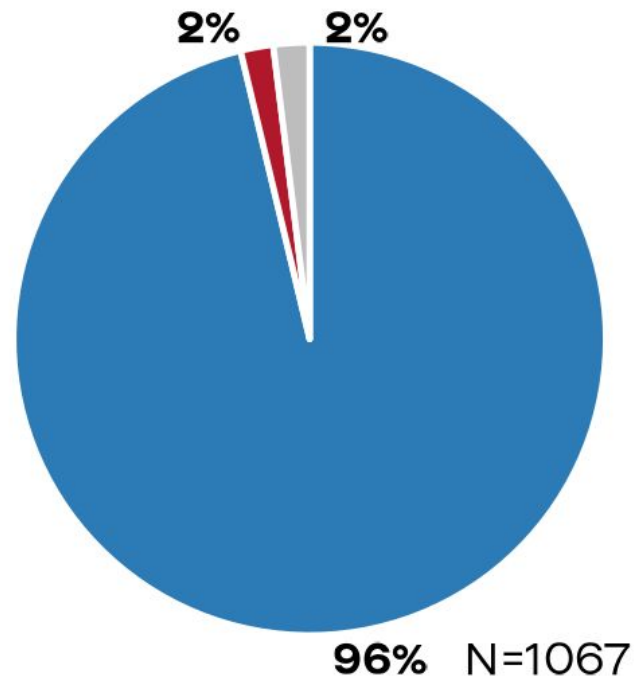
Серед тих, хто планує вступати за кордоном: N=52

Плани щодо НМТ

- Намір скласти НМТ не завжди означає подальший вступ до ЗВО. Хоч **96%** опитаних учнів планують проходити тестування, лише **76%** із них мають намір продовжити навчання у закладі вищої освіти. Тобто, НМТ сприймається учнівством як обов'язковий етап навіть попри те, що кожен четвертий не планує вступати до ЗВО.

Плани щодо складання НМТ в 2026 році

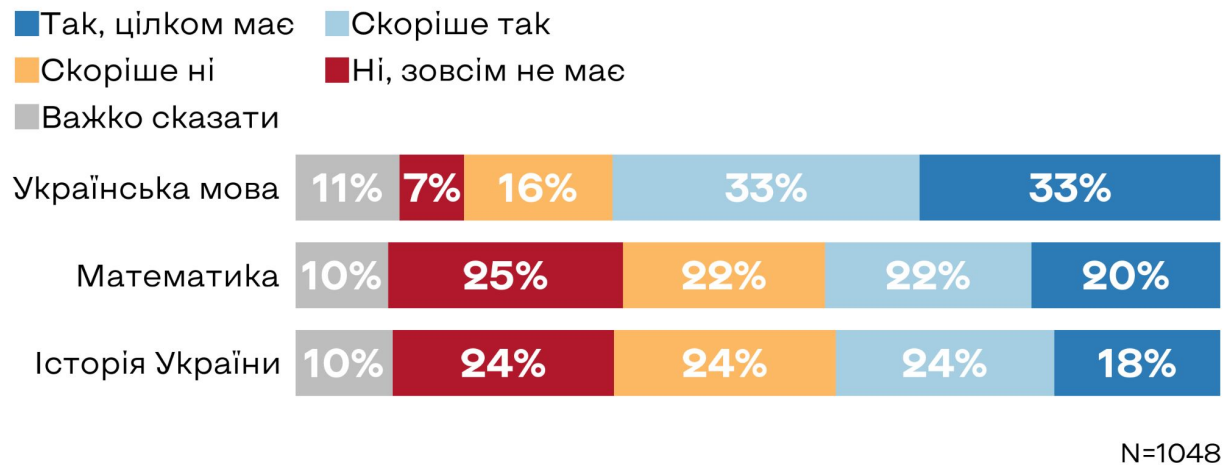
■ Так ■ Ні ■ Поки не знаю

Вибір предметів для НМТ

- Учні 11 класів переважно згодні з тим, що для їх бажаної спеціальності необхідно скласти НМТ з української мови – таких **68%**. Підтримка інших обов'язкових предметів значно нижча: математика – **42%**, історія – **42%**.
- Такі результати можуть бути пов'язані з підходом учнів до вибору предметів НМТ. Найчастіше вони орієнтуються на відповідність предмета майбутній спеціальності (**52%**), а також на власний рівень знань (**42%**) і складність тесту (**43%**).

Думки про те, чи має вступ за майбутньою спеціальністю визначатись певними предметами

Фактори вибору предмету для складання НМТ

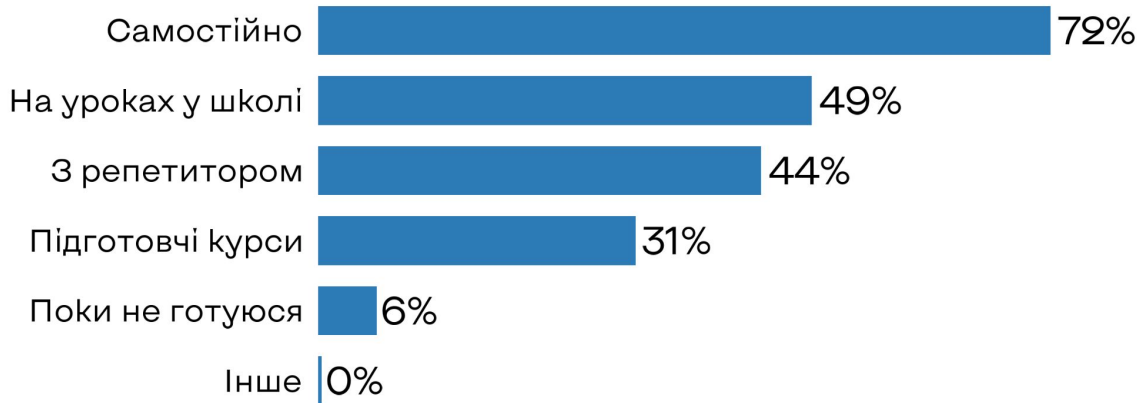

Серед тих, хто визначився з предметом: N=1027

Підготовка до НМТ

- Підготовка до НМТ для більшості учнів не обмежується школою: **72%** готуються самостійно, **44%** – з репетитором, тоді як лише **49%** готуються до іспитів у школі. Тобто школа є центром підготовки лише для половини учнів.
- Думки щодо якості шкільної підготовки розділилися: **47%** одинадцятикласників вважають, що шкільної підготовки достатньо для складання НМТ, тоді як **44%** оцінюють її як недостатню. Думки розділяються майже порівну – школа залишається спірним майданчиком підготовки для учнів.

Способи підготовки до НМТ

N=1067

Оцінка достатності шкільної підготовки для складання НМТ

N=1022

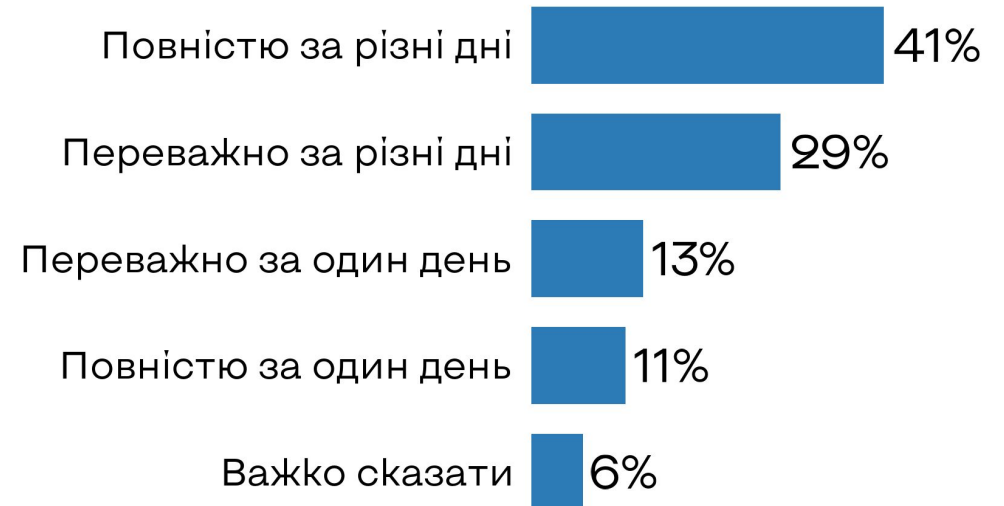
Складання НМТ

- Більшість учнів 11 класу (**57%**) підтримують ідею складання НМТ у різні дні. Більше половини учнів хотіли б відійти від поточної моделі і складати тест більш гнучко.
- Серед обізнаного дорослого населення частка прихильників такого формату є ще вищою – **70%**. Дорослі більш однотайні у підтримці розведення тестування на різні дні.

Підтримка ідеї складання НМТ у різні дні (учні 11 класу)

Підтримка ідеї складання НМТ у різні дні (доросле населення обізнане про НМТ)

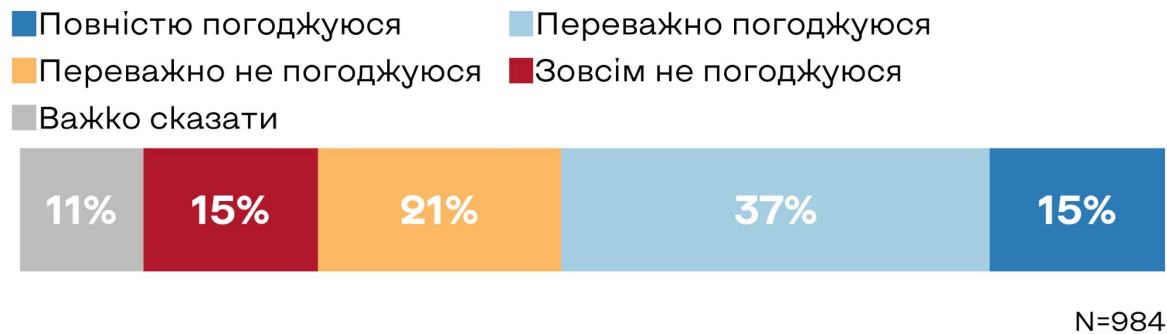

N=1500

Нерівність на НМТ

- **52%** учнів 11 класів вважають умови складання НМТ рівними, тоді як **36%** дотримуються протилежної думки. Учні здебільшого не мають єдиної позиції в цій темі.
- Головними причинами нерівності учні називають різні варіанти тестів у різні дні (**68%**) та відмінності у рівні підготовки між школами (**65%**). Проблема полягає більше в організації іспиту та доступі до якісної підготовки, ніж у самому змісті тесту.

Оцінка рівності умов на НМТ

Причини нерівності на НМТ

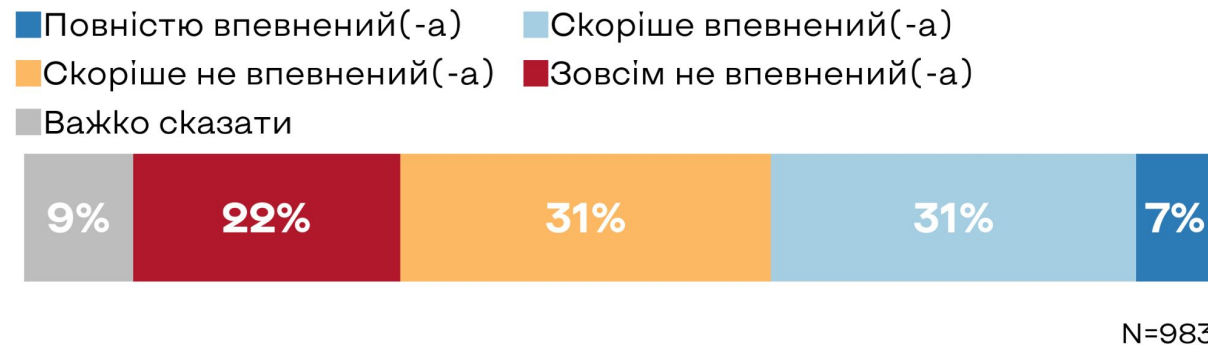

Серед тих, хто не погоджується з рівністю умов: N=359

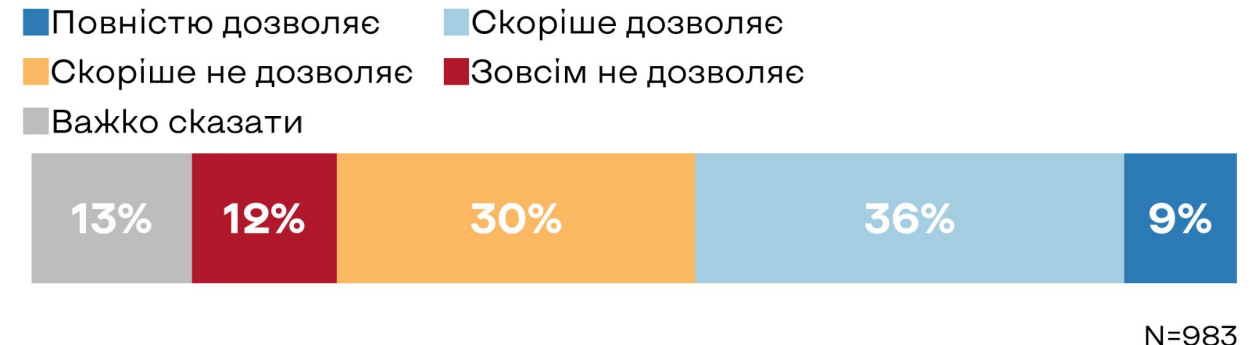
Вимірювання знань на НМТ

- Учні 11 класу демонструють досить низьку впевненість у тому, що результати НМТ відобразять їх рівень знань: **38%** впевнені та **53%** не впевнені. Більшість учнів сумніваються, що результат буде справедливим саме для них особисто.
- Оцінка того, чи НМТ загалом здатен вимірювати рівень знань абітурієнтів, є дещо вищою: **45%** погоджуються з цим твердженням, тоді як **32%** не погоджуються.

Впевненість у тому, що результат НМТ відобразить рівень знань

Здатність НМТ виміряти рівень знань абітурієнтів

Висновки та рекомендації

- Сприйняття формату складання НМТ в один день відрізняється між цільовими групами: майже третина учнівства 11 класу підтримує такий формат, тоді як серед дорослого населення, обізнаного про НМТ, прихильників цієї ідеї значно менше. Це свідчить, що самі потенційні учасники тестування ставляться до такого формату менш критично, ніж ширше доросле середовище.
- Більш ніж половина потенційних учасників НМТ не вважає математику та історію України необхідними предметами для вступу на бажану спеціальність. Це може свідчити про те, що для частини учнівства ці предмети не сприймаються як безпосередньо пов'язані з майбутньою освітньою траєкторією, а також про можливу невпевненість у власному рівні підготовки з цих предметів.
- Хоч зміст тестів НМТ не виходить за межі шкільної програми, чимало учнівства шукає додаткової підготовки поза школою. Це може свідчити не стільки про потребу спеціальної підготовки до НМТ у школах, скільки про нерівність у якості шкільного навчання та різний рівень впевненості учнівства в достатності здобутих знань.
- Хоч більшість учасників не стикалися з порушеннями під час складання НМТ, але кожен десятий учень був свідком таких випадків або чув про них від інших. Це свідчить про потребу посилити заходи з моніторингу дотримання абітурієнтами правил проходження НМТ, щоб забезпечити більш рівні й справедливі умови тестування для всіх.